

Utrechtse Stemmen

Oecumenisch tijdschrift voor kerk en samenleving in Utrecht

Utrechtse **S**tedelijke **R**aad van **K**erken

Een van de vele Duitse standbeelden van Maarten Luther

24^e jaargang
Voorjaar 2017

Inhoudsopgave:

Woord vooraf.....	3
Het jaar van Luther en Maria	6
Maarten Luther - column	9
Opvang ongedocumenteerden ...	11
Labirint in Utrecht	12
Oecumenische agenda	14

Bij de voorplaat:

Op 31 oktober 1517 zal het 500 jaar geleden zijn dat Maarten Luther zijn 95 stellingen op de deur van de slotkapel in Wittenberg spijkerde. Deze gebeurtenis vormt de aanleiding om van 31 oktober 2016 tot 31 oktober 2017 stil te staan bij 500 jaar Reformatie. Ook in Utrecht wordt dat herdenken oecumenisch opgevat.

UTRECHTSE STEMMEN verschijnt vijf keer per jaar

Eindredactie:
Arie Noordermeer

Vrijwillige bijdrage:
€ 15,- per jaar

Oplage:
475 exemplaren

Financiële steun:
U kunt het oecumenisch
werk van de USRK
financieel ondersteunen.
Uw gift is welkom op
NL11 INGB 0004 2937 21

Redactiesecretariaat en
Secretariaat USRK:
Rochus Meeuwiszstraat 9
3554 VR UTRECHT
06 – 129 29 894
usrk@ziggo.nl
www.usrk.nl

Artikelen mogen na overleg
met de redactie worden
overgenomen, mits de bron
wordt vermeld.

Woord vooraf

Herdenken van de Reformatie

Stelling 1 - Doordat onze Heer en Meester Jezus Christus zei: 'Doet boete' enz. (Matth. 4: 17), wilde Hij dat het hele leven van de gelovigen boete zou zijn.

Stelling 2 - Dit woord mag niet begrepen worden alsof het betrekking heeft op het sacrament van de boete.

Stelling 3 - Toch doelt het niet alleen op de innerlijke boete, ja de innerlijke boete is niets, als deze niet uiterlijk op allerlei wijze de afsterving van het vlees bewerkt.

Deze drie regels zijn het begin van de lange lijst die Maarten Luther als aanklacht tegen zijn kerk had. Hij timmerde 95 bondige stellingen aan de deur van de slotkerk in Wittenberg. We kennen dat stukje geschiedenis allemaal wel. En hoopte Luther dat met zijn moedige daad aan de vooravond van Allerheiligen de hervorming van de Kerk zou beginnen? Het werd een scheuring. Het was niet de eerste keer dat mensen om hun geloof uit elkaar gingen en het zou ook niet de laatste keer zijn.

Na vele eeuwen van afzonderlijke geloofsgemeenschappen vinden we gelukkig ook al enige jaren toenadering tot elkaar: de oecumene.

De USRK bestaat al bijna vijftig jaren en we verheugen ons erin dat we steeds meer met elkaar samen overleggen en plannen vormgeven om Christus meer (her)kenbaar in de stad te maken. In de Raad ontmoeten we broeders en zusters die op hun manier hun geloof delen. We komen bij elkaar op bezoek en verwonderen ons om hun manier van vieren. Van een veelkleurig palet

schildert de Kerk in Utrecht het toevertrouwde Evangelie van Jezus Christus.

En hoe laten wij nu de stad zien dat de Kerk er is? Zetten we de deuren open van onze gebedsruimte om de voorbijganger(s) uit te nodigen, of houden wij die dicht en vieren we ons eigen feest? Dichte deuren geven de 'buitenstaander' de kans om daarop een aanklacht te bevestigen.

Nee, laten we de deuren wagenwijd opengooien en de passerende mens uitnodigen met ons mee te vieren. En als de Bruidgom bij ons in de viering is verondersteld dan is het toch een groot feest?

Volgens Lucas 14.16 e.v. moeten wij de gasten uitnodigen. Net als in dat hoofdstuk vernemen we genoeg smoesjes waarom mensen geen gehoor geven. Maar de daardoor verontwaardigde gastheer is niet ontmoedigd. In de achterbuurten en op door ons meestal gemeden plaatsen worden mensen gevonden. En nog is het huis niet vol.

In onze grote kerken is plaats genoeg om meer mensen te nodigen, als wij het lef maar hebben dat te doen. Het werk ligt op straat. Als we het samen doen kunnen we ontdekken dat de Reformatie begint. Niet van de kerken, maar van onszelf, van 'mijn' geloofsgemeenschap, van 'mijn' kerk.

Gelukkig doen we al veel samen en zijn we voorzichtig op weg naar de Kerk van Jezus Christus. In Utrecht zijn we samen op weg, in Nederland zijn we samen op weg en in de wereld. Geen gemakkelijke zaak, maar dat belooft Jezus ook niet. De kameel gaat gemakkelijker door het oog van een naald.

Wij moeten op zoek gaan naar kerkverlaters, we moeten speuren naar de mensen die Jezus nog niet kennen, we zullen moeten zoeken naar iedereen. Dichterbij dan familieleden zul je niet vinden. En laten zij zich vinden?

Niet zo gemakkelijk zoals we in Lucas leren. Maar wij moeten volhouden en durf tonen zoals Luther deed die avond in 1517 en in de zware jaren erna. Hij is een voorbeeld geworden voor andere 'geloofshelden'. Is hij dat ook voor ons?

In 2017 zijn er veel activiteiten in de stad die naar de Reformatie wijzen. Op 31 oktober 2016 zijn de parochie Licht van Christus en de Protestantse Wijkgemeente Vleuten – De Meern al begonnen met herdenkingen en bijeenkomsten in Leidsche Rijn. En er zijn meer activiteiten op komst, ook in de 'oude' stad. Zie daarvoor de agenda elders in deze editie van ons huisorgaan Utrechtse Stemmen.

Laten we (doorgaan met het) bidden voor begrip voor elkaar zodat we samen het Lichaam van Christus meer zichtbaar laten worden.

Ik wens u een inspirerende veertigdagen/vastentijd. Jezus leed voor ons, hij gaf zijn leven aan het kruis en gaf ons ook de hoop op een eeuwige toekomst door zijn opstanding.

Henk Korff,
voorzitter

2017 - het jaar van Luther en Maria

Van Genade en Barmhartigheid; van Reformatie en Charisma

Elke jaar is bijzonder, elke dag uniek, elk moment een gave Gods. Maar het jaar 2017 bevat toch een bijzondere bundel jubilea en memorabilia. Denken we bovenal aan God de Schepper die alles maakt en leidt, aan Christus de Heer van de geschiedenis en aan de Heilige Geest, die alles nieuw maakt. Onderzoeken we, hoe God ons inschakelt bij zijn scheppingswerk, en hoe Jezus ons inschakelt bij zijn verlossingswerk. Hoe dat te gedenken in 2017?

De opvallendste herdenking brengt ons naar het jaar 1517, toen Maarten Luther zijn 95 stellingen aanplakte. Omdat kloosterlijke regels en kerkelijke rituelen hem geen innerlijke vrede schonken, worstelde hij jaren lang met de vraag "Hoe krijg ik een genadige God?". Totdat hij de tekst van Paulus (Romeinen 1, 17) ontdekte: "De rechtvaardige zal leven door het geloof". Toen gaf hij zich over aan God en vond vrede. Dit was zijn bekering, zijn toekering naar God. Deze geloofservaring wenste Luther toe aan heel de Kerk. Maar helaas, zijn kerkhervorming leidde niet tot gezamenlijke toekering naar God, maar tot agressie jegens

elkaar, wat uitliep op een desastreuze kerkscheuring.

Barmhartigheid 2016 - Genade 2017

Luthers vreugdevolle ontdekking was: zich overgeven aan de genade van God, zich toevertrouwen aan de barmhartigheid van Christus, die immers voor alle mensen stierf aan het kruis. Genade en barmhartigheid, twee verschillende woorden maar met gelijke strekking? Paus Franciscus noemde 2016 voor de Rooms-katholieke Kerk het "*Jaar van Barmhartigheid*". Zouden we het Lutherjaar 2017 niet het "*Jaar van Genade*" kunnen noemen? Sluiten Franciscus en

Luther anno 2016 en 2017 niet direct op elkaar aan? Keren katholieken en Lutheranen (en alle Protestanten) zich niet tot dezelfde barmhartige en genadevolle Vader?

Reformatie 2017

Bij de oecumenelezing 13 januari in de Geertekerk te Utrecht sprak dr. Hendro Munsterman: "De Reformatie is mislukt! Want de bekering naar God, samen geloven in een genadevolle en barmhartige God, dat plan is uitgelopen op scheuring en zusterstrijd. De Reformatie als gezamenlijke toekeer naar God ligt nog in de toekomst." Dus, laten wij met alle christenen in elkaars kerken de werking van dezelfde Christus en de gaven van dezelfde Geest herkennen! Laten wij al onze Katholieke, Lutherse, Calvinistische, Evangelische en Pentecostale gebeden en diensten inzetten voor onze gezamenlijke toekeer naar God!

Fatima 1917

Intussen viert de Katholieke Kerk het 100-jaar jubileum van de verschijningen van Maria te Fatima. Dat was geen uitvinding van paus of concilie, maar een initiatief van Maria om aan drie kleine herderskinderen te

Fatima (Portugal) Gods Boodschap te brengen. Zij kwam met een dringende oproep tot bekering. Zoals de profeten van het Oude Testament zeiden: "Als gij u niet bekeert, dan zal een groot onheil u treffen", zo zei Maria in 1917 (in het 3^e jaar van de 1^e wereldoorlog en aan de vooravond van de Russische revolutie): "Als de wereld zich niet bekeert, zullen grote rampen plaats vinden." De kinderen luisterden, en begonnen te bidden en te offeren voor de bekering van de zondaars.

Charisma 1967

Franciscus van Assisi (1200) bewerkte een opwekking in de Katholieke Kerk, Graaf Zinzendorf in de Lutherse Kerk (1750), de gebroeders Wesley in de Anglicaanse Kerk (1750). Zo gebeurde en zo gebeurt. Zo bewoog in 1906 de H. Geest de Protestants-Presbyteriaanse Kerk van USA, waar in de Azusastraat de Pinksterbeweging ontstaat. Zo bewoog in 1967 de H. Geest enkele Katholieken in Pittsburg (USA). Het was een bekering, een katholieke reformatie. Kort geleden ontmoette ik in Rome Patti Mansfield, die sprak van de pinkstergenade die zij en haar studentengroep ontvingen. Pinksteren 2017

gaan vele katholieke charisma-tische gelovigen hun 50-jubileum vieren, uitgerekend in Rome, waar Luther zo een te-leurstelling opliep en waar met aflatengeld de Sint Pieter werd gebouwd.

Bekering

Eigenlijk zit alles opgesloten in het eerste woord van Jezus' prediking: "Bekeert u!" (Matt 4, 17). Jezus zei niet "Bekeert u tot het Jodendom, tot de tempel, of tot de priesters!" Neen: "Bekeert u tot God!" Is dit niet de boodschap van Luther: "Keert u af van alle bijzaken, keert u tot God, en tot Hem alleen!" Is dit niet de boodschap van Maria te Fatima: "Bekeert u tot God, want anders zal oorlog de wereld vernietigen!" Is dit niet wat alle kerkvernieuwers en kerkherformers wilden! Zou dit dus niet hét motto zijn voor de

nieuwe oecumene, voor de nieuwe Reformatie?

Missie 2017

Jaar 2016 was het jaar van God, die zich toekeert naar ons. Kan jaar 2017 niet het jaar worden van ons, die zich toekeren naar God? Aanvaarden we met Maria en Maarten (Luther), met alle christenen en kerken de zending van Jezus! Luisteren we naar de eerste oproep van Jezus: "Bekeert u!" en naar zijn tweede oproep: "Gaat en onderwijst alle volkeren en maakt hen tot mijn leerlingen." Geven we met alle kerken en gelovigen een getuigenis van Christus in de wereld van vandaag. Ondernemen we deze gezamenlijke missie anno 2017 als een nieuwe Oecumene, een nieuwe Reformatie, een nieuw Charisma van de Geest,

Koos Smits
priester RK Utrecht

Maarten Luther

Column

Al heel jong was ik bevlogen van zendingsdrang. Als leerling van een gristelijke school verheugde ik mij iedere zaterdagochtend al op het zendingsverhaal aan het eind van de ochtend, van 11:45 uur tot 12:00 uur en daarna was ik vrij!

Het waren prachtige verhalen. De witte zendeling-arts/dominee en zijn vrouw (onderwijzeres), hun zoon en hun dochter, zetten zich in om arme negerkindertjes te bekeren. Met behulp van de Bijbel en zeep werden de negerkindertjes gewassen. Wat een ellende, wit werden ze niet! Dat motiveerde mij natuurlijk om maandagochtend weer een dubbeltje in de zendingscollecte te doen.

Niets zou natuurlijk mooier zijn dan zelf heidenen te bekeren. Helaas op een christelijke school waren die niet in echt grote getale voorhanden. Ook in de kerk waar ik op zondag naar toe moest, kon ik geen heiden bespeuren.

De diverse juffrouwen, die ik met mijn zangkunst tot wanhoop bracht, hielden mij echter voor, dat als ik goed mijn best deed met taal, rekenen en al die andere vakken, dan zou het heus wel goed komen met mij. Dan zou ik wel eens kunnen wonen in een warm Afrikaans land, in een huis op de heuvel in een bocht van de rivier als zendeling. Waarom je dan al die vreselijke dingen moest leren over Willem van Oranje, delen en breuken begreep ik niet. Bijbelse geschiedenis en aardrijkskunde (je moest tenslotte kunnen komen in die bocht van de rivier) leken mij eigenlijk de enige relevante vakken.

Wat een feest! Het werd 31 oktober, hervormingsdag.

Ons nieuwe hoofd der school pakte het grondig aan. Alle vakken stonden in de ochtend in het teken van Maarten Luther en de Hervorming.

Wij rekenen ons suf om te weten hoeveel jaar het geleden was. Het dictee ging over de 95 stellingen op de kerkdeur van Wittenberg en tijdens de geschiedenisles werd Jan de Bakker verbrandt in Den Haag en zo meer.

De middag was een nog groter feest. In de gymzaal stond een ingewikkeld filmapparaat klaar dat alleen het hoofd der school mocht

bedienen. Een grote spoel werd er in gelegd en op het grote scherm werd ons een film over Maarten Luther getoond. Tijdens het wisselen van de spoelen kregen we limonade en een koekje.

Na afloop hield het hoofd der school nog een korte kerkdienst. Hierin werden wij aangespoord om vooral onze niet-christelijke vriendjes te redden van de hel en verdoemenis en ze tot het ware geloof te bekeren. Hierna mochten we naar huis, een half uur eerder dan normaal, wat een feest!

In de bus naar huis dacht ik na. Vol geloofsijver bedacht ik met welke woorden ik mijn roomse vriendjes van de hel en verdoemenis ging redden.

Thuisgekomen pakte ik mijn step en ging onderweg. Op de route naar de verzamelplek in het park nam ik nog twee christelijke vriendjes mee. Ik voelde mij sterk want in het park stonden mijn christelijke vriendjes achter mij.

Ik stelde mij tegenover de schare jongetjes in korte broek op en nam het woord. Ik legde uit dat het hervormingsdag was en dat ik gekomen was om hen van hel en verdoemenis te redden. Mijn verhaal was een korte samenvatting van wat het hoofd der school verteld had. In mijn gedachten zag ik ons al gezamenlijk in de hemel stappen en grote mensen vervelen.

Het gebeuren nam echter een onverwachte wending. De roomse- en atheïstische jongetjes tegenover mij stroopten de mouwen op. Ze kwamen dreigend op mij af. Mijn christelijke vriendjes, achter mij, wezen mij de weg van de aftocht. Helaas stond mijn step in de verkeerde richting en ik kreeg het zware ding niet snel genoeg gekeerd. Een pak slaag, een overmacht van ongeveer 12 tegen 1, werd mijn deel.

We hadden het over bekeren gehad op school, niet over martelaarschap. Martelaarschap was niets voor mij besloot ik op weg naar huis. Ik vroeg me af wat er met Maarten Luther was gebeurd nadat hij de 95 stellingen op de kerkdeur had aangeslagen.

Thuis wachtte mij de mattenklopper van mijn moeder omdat mijn kleren kapot waren. Zendeling worden werd door mij, per onmiddellijk, van het lijstje van mogelijke beroepen geschrapt!

Opvang ongedocumenteerden zoekt vervangende huisvesting

De opvang van ongedocumenteerden, mensen zonder papieren, wordt overdag ingevuld door Villa Vrede (dagopvang) en 's nachts door De Toevlucht (nachtopvang). Villa Vrede is thans gehuisvest in een gedeelte van de Marcuskerk in Hoograven en De Toevlucht in een gedeelte van het gebouw van het Leger des Heils aan de Oudwijkerveldstraat. Zowel de dag- als de nachtopvang moeten dit jaar hun huidige huisvesting verlaten. Beiden zijn daarom op zoek naar nieuwe huisvesting.

Villa Vrede heeft thans drie grote kamers, een keuken en opslagruimte. De totale oppervlakte is ca. 100 m². De Nachtopvang van de Toevlucht vraagt een huiskamer annex keuken (30 m²) een rookkamer

(ca 10 m²) een kamer voor de nachtwachten (15 m²), slaapruimte voor 25 tot 30 gasten (6 á 7 kamers van ieder ca. 15 m² of een slaapzaal van ca 90 m²), 2 douches (of ruimte daarvoor), opslagruimte (ca. 10 m²).

Heeft u een suggestie voor de nachtopvang en / of de dagopvang wil dat dan laten weten aan Jan de Kruijf:

fijmdk@gmail.com.

Waarom?

Villa vrede moet vertrekken omdat de kerk waar ze inwonen ermee stopt. Dat is een harde dobber omdat Villa Vrede een aantal jaren met plezier inwoonde.

De nachtopvang van De Toevlucht moet naar elders omdat het pand waarin de nachtopvang thans gehuisvest is gesloopt gaat worden.

Layrint in Utrecht

Sinds 5 november 2016 heeft Overvecht een layrint, gelegen in het gras aan de Berizinadreef / Margaretha van Parmadreef achter het Johannescentrum.

Een layrint is een oud symbool dat over de hele wereld in diverse culturen voorkomt. De eerste layrinten zijn 4500 jaar oud en worden gebruikt voor overgangsrituelen. In de middeleeuwen verschenen layrinten in of bij de kerken. Ze werden gebruikt voor een minipelgrimage. Layrinten zijn niet verbonden aan een specifieke religie. Er zijn vele betekenissen voor een layrint, zoals: wandelpad, pelgrimage, levensweg. Iedereen kan er gebruik van maken en er zijn/haar eigen betekenis aan geven.

Het layrint is een wandelpad dat met vele bochten naar het midden loopt en weer naar buiten. Een layrint is geen doolhof. In een doolhof moet je de weg zoeken. In een layrint wijst de weg zich vanzelf en kun je niet verdwalen. .

Wat kun je er mee

Bewegen, ontspannen wandelen, lekker rennen. Nadenken over iets of juist je hoofd leeg

maken. Even 5 of 10 minuten tijdens de pauze of tussen boodschappen doen door. Je kunt er ook de tijd voor nemen, een half uur of nog langer. In je eentje of samen met anderen. Ook de hond mag er spelen. Het is een mooie plek om te mediteren.

Waarom in Overvecht

Het past in de plannen om meer ontmoetingsplekken te maken in de wijk. Ook in de openbare ruimte. En het maakt de openbare ruimte mooier. Daarom heeft de gemeente

Utrecht het voorstel voor een labyrint van de Johannescentrumgemeente graag gehonoreerd. De gemeente draagt zorg voor het onderhoud en de Johannescentrumgemeente zorgt voor activiteiten. Na de

opening van het labyrint begin november 2016 tijdens het 50 jarig bestaan van het Johannescentrum was er op 10 december het feest van licht en donker.

Activiteiten 2017

- Zaterdag 6 mei: Wereldlabyrintdag van 11.00 tot 15.00 uur. Kosten € 7,50.
- Donderdag 25 mei (Hemelvaartsdag): van 7.00 tot 10.00 uur. Kosten € 5 en € 7,50 met ontbijt.
- Zaterdag 24 juni: Kerkennacht Utrecht van 22.00 tot 23.00 uur.
- Woensdag 30 augustus: Nieuw seizoen van 10.00 tot 12.00 uur. Kosten € 5.
- Donderdag 31 augustus: Nieuw seizoen van 19.00 tot 21.00 uur. Kosten € 5.
- Donderdag 2 november: Lopen met wie je mist van 19.00 tot 21.00 uur. Kosten € 7,50.

De genoemde bedragen zijn richtbedragen per persoon. Minder mag, maar meer is welkom. Aanmelden vooraf is niet nodig, maar wel prettig. Aanmelden kan via labyrint@johannescentrum.nl.

Oecumenische agenda:

Alle werkdagen:

12⁴⁵ u Middagpauzevieringen in Stiltecentrum Hoog Catharijne

maart

13 In de voetsporen van Maarten Luther

Thema: Luther waarop Luther is afgebeeld

Aanvang: 20.00 uur Het Baken (Vleuterweide)

14 Ontmoeting van Geestelijke verzorgers in de Ouderenzorg en vertegenwoordigers van kerken

Aanvang: 12.00 uur Zorgcentrum Tuindorp oost

20 In de voetsporen van Maarten Luther

Thema: Luther in Weimar en Erfurt

Aanvang: 20.00 uur Het Baken (Vleuterweide)

22 Training Geestelijk Verzorgers bij Crisis

Aanvang: 10.00 uur; Marcuscentrum

27 Plenaire vergadering USRK

Aanvang 19.30 uur. Johanneskerk

27 In de voetsporen van Maarten Luther

Thema: Luthers kritiek op de kerk

Aanvang: 20.00 uur Het Baken (Vleuterweide)

april

- 9 Palmzondag
- 13 Witte Donderdag
- 14 Goede Vrijdag
- 15 Paasnacht
- 16 Pasen

mei

- 12 Helden uit de Reformatie
Aanvang: 20.00 uur; Torengleinkerk Vleuten
- 23 Moderamen USRK
Aanvang: 14.00 uur, Pastoraal centrum Augustinuskerk

**KERKEN
NACHT**

24 juni 2017

www.kerkennacht.nl